

**Nyhedsbrev fra LIFE-projektet for
Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose**

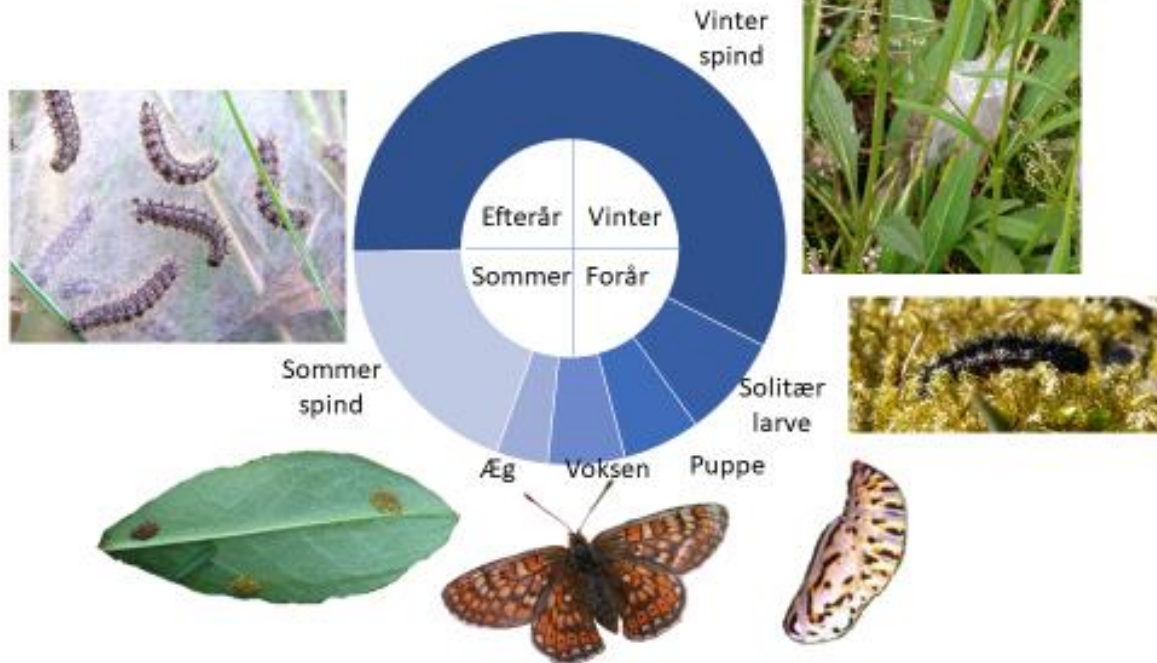
Kære lodsejere og andre med interesse i projektet

Så er vi klar med et tema numre af nyhedsbrevet. Denne gang handler det om sommerfuglen hedepletvinge og hvordan vi kan være med til at passe på den.

En kræsen dagsommerfugl

Hedepletvinge er ca. 3-4 cm bred og har et 3-farvet mosaikmønster i mørke, orange og lyse farver. Sommerfuglen flyver i perioden fra midt i maj til slutningen af juni hvor hunnen lægger sine æg på bladene af planten djævelsbid. Når æggene klækkes spinder larverne et fælles larvespind som de bruger til at beskytte sig mod rovdyr og til at holde varmen. Larverne lever kun af planten djævelsbid og når én plante er ædt op kravler larverne samlet til den næste plante. I starten af efteråret klumper larverne sig sammen for at overvintre i et vinterspind. Larverne er aktive når temperaturen kommer over ca. 8 °C og hvis solen skinner allerede ved bare 5 °C. I april forpupper larverne sig og de voksne sommerfugle kommer ud af pupperne for at flyve få uger fra midt i maj – juni. Sommerfuglen flyver kun i solskin og forholdsvis vindstille vejr. Den flyver lavt over vegetationen, men er kendt for at den ikke flyver særlig langt væk fra levestedet. Den voksne sommerfugl er også forholdsvis kræsen og lever af nektar fra planter som høgeurt, guldblomme, lav skorzoner, bidende ranunkel, almindelig kongepen og engelskræs.

Hedepletvinge livscyklus

Levestederne er blevet sjældne

Da planten djævlsbid er eneste føde for larverne findes hedepletvinge kun på steder, hvor planten findes. De naturtyper hvor djævlsbid findes er blevet meget sjældne i Danmark og findes kun hvor der er en meget mager og næringsfattig jordbund. For at hedepletvinge kan trives skal vegetationen også være forholdsvis lav og rig på blomsterplanter og gerne i overgangen mellem fugtig og tør bund.

Op til omkring år 1900 var Hedepletvinge udbredt i hele Danmark. I dag er hedepletvinge sjælden i hele Europa og i Danmark finder vi den kun på få lokaliteter i Nordjylland.

Hedepletvinge er fredet og opført som kritisk truet på den danske rødliste (liste over arter i fare for at uddø). På Europæisk plan er hedepletvinge en af de arter hvis levesteder skal beskyttes (Habitatdirektivets bilag 2), det betyder at vi har nogle særlige forpligtigelser til at sikre sommerfuglen og dens levesteder i Danmark. Derfor er den også en af de arter EU's LIFE fond har givet os penge til at gøre noget særligt for gennem vores LIFE-projekt.

Hvordan passer vi godt på hedepletving?

Erfaringer og forskning hjælper os med at forstå hvordan vi bedst plejer den natur hedepletvinge trives i og hvordan vi skal tilpasse plejen for at passe godt på den.

Det er vigtigt for hedepletvinge, at dens værtsplante, djævelsbid, trives og findes i rigelige mængder. På levestedet skal der være tilstrækkeligt med læ og direkte sollys. Ud over djævelsbid er det vigtigt, at der også er andre blomsterplanter, som de voksne sommerfugle kan søge nektar på.

For at kunne skabe eller opretholde et levested, er det vigtigt, at der ikke sprøjtes, kalkes og gødskes. Området skal helst holdes lysåbent så tilgroning med buske, træer og højt græs forhindres. Hård græsning skal helst begrænses til mindre områder. En gennemsnitlig vegetationshøjde på 10 cm er passende.

Den anbefalede naturpleje er græsning med lavt dyretryk – under 0,5 storkreaturer/ha, helst med islandske heste, andre heste af naturracer eller kødkvæg. Græsningen skal helst være med udbinding efter juni når sommerfuglenes flyveperiode er overstået, og vintergræsning skal undgås.

Man kan også pleje naturen med slåning, alternativt slet. Anbefalingen er, at man anvender klipper eller slagleklipper – ikke plæneklipper. Det anbefales at man kun slår mellem 25 og 75% af arealet hvert år og gerne også kun hver 2-3 år. Hold øje med, hvor der er mange blomsterende planter og kør uden om. Slet skal helst ske i august-september og til en vegetationshøjde på ca. 8 cm. Hvis man skal tage slet eller slår i foråret er det vigtigt at holde øje med temperaturen og kun gøre det når den er under 8 °C. Ved højere temperaturer kan larverne være aktive og søge opad i vegetationen og dermed gå til ved slåningen.

Samarbejde om at passe på hedepletvinge

Der er mange som samarbejder om at passe på hedepletvinge i Nordjylland. Aarhus Universitet har forsket en hel del og deler gerne deres resultater med et netværk af naturplejere hos kommunerne og i Naturstyrelsen.

Vores samarbejde strækker sig også til andre EU LIFE-projekter, hvor vi især har udvekslet erfaringer og eksporteret larver til et LIFE-projekt specielt for hedepletvinge i det nordlige Tyskland.

Venlig hilsen

Sisse, Kresten, Morten og Helle

